Arthur C. Clarke

Reîntâlnirea

Reunion (1971)

Traducerea: Faure Agachi
1994

Din acel Clindar care păşise pe Pământ, într-altă dimineaţă, cu trei milioane de ani în urmă, nu mai rămăsese nici un singur atom; căci trupul, uzat şi reconstruit de nenumărate ori, nu reprezenta mai mult decât un înveliş temporar pentru inteligenţa iscoditoare pe care o adăpostea. Fusese remodelat în multe forme stranii, pentru misiuni neobişnuite, dar întotdeauna se reîntorsese la aspectul său

umanoid, de bază.

Cât despre amintirile faptelor şi emoţiilor celor trei milioane de ani, petrecuţi pe mai mult de o mie de lumi, nici cel mai eficient sistem de memorizare, nu ar fi putut să le cuprindă pe toate într-un singur creier. Erau însă disponibile în orice moment, stocate în imensul depozit de memorie ce înconjura planeta. Ori de câte ori dorea, Clindar putea retrăi, într-o deplină reevocare, orice porţiune a trecutului său. Putea să revadă o floare sau o insectă asupra căreia privirea sa poposise o clipă, cu zeci de mii de ani în urmă, să audă glasurile creaturilor dispărute de milenii, să simtă miresmele lumilor mistuite de multă vreme în rugurile funerare ale propriilor sori. Nimic nu era pierdut pentru el – dacă dorea să-şi amintească.

Aşa că atunci când primise semnalul, în timp ce nava de aur era pregătită pentru călătorie, se dusese în Palatul Trecutului şi lăsase străvechile-i amintiri să se reverse înapoi în memorie. Acum i se părea că doar ieri – nu cu trei milioane de ani în urmă – vânase cu oamenii-maimuţă şi îi arătase Lunatecului cum să aleagă pietrele ce puteau fi folosite drept cuţite.

„Sunt treji”, rosti o voce molcomă în adâncurile creierului său. „Se mişcă prin navă”.

Era bine, cel puţin erau în viaţă. Primul raport al robotului indicase o navă a morţilor, şi trecuse timp până ce adevărul ieşise la iveală. Va fi o surpriză pentru oaspeţi, gândi Clindar, să se trezească atât de departe de casă şi spera că vor aprecia aceasta. Erau puţine lucrurile pe care nemuritorii le apreciau şi preţuiau mai mult decât surpriza: când nu va mai rămâne nimic surprinzător în univers, se va putea muri – obişnuiau să spună.

Mergea prin peisajul variat al micii lumi, savurând momentul, căci fiecare din aceste întâlniri era unică şi fiecare contribuia cu ceva nou la aspectul şi scopul vieţii

sale. Deşi singur pe stânca plutitoare, nenumărate miliarde de entități priveau prin ochii săi şi îi împărtăşeau senzațiile, şi încă multe alte miliarde o vor face în vremurile ce vor urma; cele mai multe vor fi având aproximativ aceeaşi formă, fiindcă aceasta era o întâlnire care interesa mai ales acele inteligențe ce puteau fi numite umanoide. Dar nu vor fi puține creaturile mult mai stranii, şi multe dintre ele se numărau printre prietenii săi. Către toți aceşti spectatori de multiple forme transmise un salut glumeț – o infinit de complexă şi subtilă variantă a butadei universale, ce se poate traduce brut prin cuvintele: „Ştiu, toți umanoizii arătăm la fel – însă eu sunt cel perfect".

Monolitul ceresc nu era singura casă a lui Clindar, dar pe aceasta o îndrăgea cel mai mult, căci era plină de amintiri ce nu necesitau reînvierea în Palatul Trecutului. Locuise pe ea cu treizeci de mii de ani în urmă, împreună cu un grup de prieteni dispersați prin Galaxie după aceea, iar efluviile acelor zile încă mai stăruiau, ca o blândă mângâiere a zorilor eterne.

Şi pentru că se afla departe de zdrobitorul impact al marilor centre de civilizație, constituia un loc perfect de întâmpinare şi linişti re a vizitatorilor speriați sau nervoşi. Aceştia puteau fi impresionați, dar nu covârşiți, amețiți dar nu alarmați. Văzându-l doar pe Clindar, nu se temeau de forțele şi potențialele concentrate în el; puteau afla de acestea când ar fi fost mai pregătiți, sau niciodată.

Fața superioară a marii stânci era împărțită în trei nivele, cu vila la cel mai înalt capăt şi cu şorțul neted al platoului de asolizare la cel mai coborât. Între acestea, şi ocupând mai mult de jumătate din suprafața totală, se găseau pajiştile şi bazinele şi împrejurimile şi pâlcurile de copaci printre care Clindar presărase suvenirurile a mii de lumi şi sute de civilizații. Forța de muncă necesară menținerii în condiții ireproşabile a acestor frumuseți

născute în cer, nu se afla nicăieri la vedere. Animalelor simple şi maşinilor mult mai complexe ce le supravegheau li se ordonase să rămână ascunse până când întâlnirea va lua sfârşit. Mâncătorul-de-Iarbă şi Doborâtorul-de-copaci, deşi total inofensivi, puteau provoca o spaimă cumplită fiinţelor care i-ar fi întâlnit fără o pregătire prealabilă. Şi deoarece tuturor civilizaţiilor le plac covoarele zburătoare, singurele animale vizibile acum pe suprafaţa stâncii erau două creaturi colorate strălucitor, ce fâlfâiau de jur-împrejurul său, emiţând un murmur slab, muzical. Pentru moment le îndepărtă cu un gest şi ele ondulară dispărând în copaci.

Clindar nu se grăbea niciodată, exceptând situaţiile când era absolut esenţial, graba fiind un semn al imaturităţii – şi mortalităţii.

Poposi pentru un lung răstimp lângă bazinul din inima lumii sale, privind oglinda lichidă ce reflecta cerul de deasupra şi reverbera oceanul de dedesubt. Era foarte mândru de micul lac – rezultatul unui experiment ce durase câteva mii de ani până se desăvârşise. Şase specii de peşti, de pe şase planete diferite, convieţuiau acolo privindu-se pofticios, dar învăţaseră dintr-o amară experienţă că biochimia lor avea un înalt grad de incompatibilitate.

Privea încă în bazin, când zări umbra navei de aur trecând peste el şi îndreptându-se spre platoul de la capătul stâncii. Ridicându-şi ochii, o văzu oprindu-se în aer, dematerializându-şi secţiunea centrală şi eliberând încărcătura pe care o transportase peste ani lumină. Artefactul strălucitor de metal şi plastic care cobora în focarul abia vizibil al câmpului de forţă, nu părea mai primitiv decât cele mai multe cosmonave din prima generaţie. Când atinse suprafaţa rocii câmpul ce îl susţinea dispăru şi nava de aur se îndepărtă pentru a fi gata din nou peste o sută de ani, sau peste o mie, după cum va fi necesar.

Prima astronavă de pe Pământ sosise. De ce, se întrebă, le trebuise atât de mult timp?

* * *

Clindar stătea, în întregime vizibil, la capătul scării largi ce cobora până la platforma de debarcare. Era dificil, gândi, să se poată imagina – un contrast mai izbitor decât cel dintre cele două nave aflate acolo. Noua sosită era uriaşă şi greoaie, acoperită cu componente de echipament grosolane, părând să fi fost fixate pe ea ca elemente ulterioare construcției. Propriul său vehicul, odihnindu-se la o sută de paşi mai departe, era doar o fracțiune din aceasta şi forma sa suplă, de proiectil alungit, era însăşi întruchiparea vitezei şi puterii. Chiar în repaus părea gata să se avânte spre stele.

Oaspeții nu puteau să nu îl observe şi să nu se mire, în van, de forța ce-l propulsa în văzduh. Pentru oricare călător spațial curios constituia de la bun început o provocare – şi o momeală.

Îl văzuseră. Se zăreau, prin ferestrele navei, gesticulând; îşi putea imagina foarte clar surpriza lor. Veniseră tot acest drum – de acum trebuiau să realizeze că erau în alt sistem solar – şi se aşteptau să întâlnească fantasticele creaturi ale unei evoluții străine. Ceva atât de evident uman ca sine putea fi ultimul lucru pe care l-ar fi anticipat.

Oricum vor avea partea lor de stranietăți la timpul potrivit, dacă mințile lor vor putea face față. O avanpremieră era aici, în linia de capete ciclopice care flancau scările. Deşi nu întâlneai două la fel, erau toate aproximativ umane, şi bazate pe realitate. Unele nu aveau ochi, altele aveau patru; unele aveau guri sau nări, altele nu; unele posedau senzori pentru o bandă largă de radiații altele nu percepeau altceva decât lumina obişnuită.

Fusese un timp când multe din ele i se păruseră urâte

şi chiar respingătoare, dar acum îi erau atât de perfect familiare încât uneori găsea că era greu să-şi aducă aminte care dintre ele i se păruse hidos. După ce străbătuse mii de lumi, nimic străin nu îi mai apărea neuman.

Începu să coboare încet, pe lângă capetele grave ale prietenilor săi nemişcaţi şi tăcuţi. Chipurile înrămate de ferestrele navei stăteau la fel de nemişcate, privindu-l. Nu aveau cum să ghicească de câte mii de ori erau depăşiţi numericeşte şi cât de mulţi ochi îi priveau prin ai săi.

Ajunse la piciorul scării şi începu să se deplaseze de-a curmezişul multicolorei tapiserii de muşchi ce acoperea platforma de debarcare. Cu fiecare pas, mici valuri de culoare se unduiau peste covorul viu, sensibil, amestecându-se şi fuzionând în complexe figuri de interferenţă ce păleau încet, pierzându-se în depărtare.

Clindar merse printre desenele dănţuitoare ale valurilor create de tălpile sale, până când se află la mai puţin de patruzeci de paşi de navă; acum ocupanţii acesteia puteau să-l vadă şi ei la fel de clar. Se opri şi îşi ridică mâinile în gestul care, de la un capăt la celălalt al universului, proclama: „Nu sunt înarmat – Am intenţii paşnice”. Apoi aşteptă.

Nu credea că avea să aştepte prea mult – probabil câteva ore, sigur nu mai mult de câteva zile. Ar fi trebuit să fie emoţionaţi şi curioşi, şi deşi prevăzători, vor fi fiind destul de inteligenţi ca să realizeze că erau complet în puterea sa. Dacă ar fi dorit să le facă vreun rău, şubrezii pereţi ai construcţiei lor nu le puteau oferi niciun fel de protecţie.

Deja – atât de curând! – unul dintre ei dispăru din fereastră, îndreptându-se spre interiorul navei. Ceilalţi continuau să privească manevrându-şi instrumentele şi discutând. Aveau un fel de dispozitiv de înregistrare îndreptat spre el; nu îşi putea aminti nicio rasă care omisese

să facă aceasta.

O uşă se deschise într-una din laturi. Greoaie şi stângace în costumul protector, o fiinţă stătea la intrare ţinând în mâini un pachet mare, plat. Fără îndoială aceste creaturi ştiau că puteau respira atmosfera, dar erau de asemenea conştiente de pericolul contaminării. Acţionau cu precauţie şi îi aprobă.

Fiinţa păşi pe muşchi şi se opri pentru un moment, tulburată de frumuseţea valurilor ce i se năşteau sub tălpi. Apoi privi în sus spre Clindar şi ridică pachetul. După un moment de ezitare, înaintă.

Încet, prevăzător, hominidul venea spre el, părăsind adăpostul grotei sale metalice. Clindar rămase nemişcat, relaxat dar atent, reamintindu-şi multe întâlniri de pe multe alte lumi.

Ajunsă doar la câţiva paşi distanţă, creatura se opri şi întinse încet o mână cu palma deschisă. Astfel, gândi Clindar, se salută între ei; gestul era unul comun printre bipede, îl întâlnise deseori. Întinse la rândul său propria-i mână.

Degete subţiri, lipsite de unghii, cuprinseră mănuşa flexibilă, întâlnindu-se peste ani-lumină şi ere. Ochii amândurora se închiseră, ca şi cum spiritele pe care le reflectau ar fi depăşit intermediul vorbirii. Apoi hominidul îşi coborî privirea şi îi înmână pachetul.

Acesta consta din duzini de foi foarte subţiri, dintr-un material uşor, tare, acoperite cu gravuri şi desene. Primul era o diagramă astronomică simplă, evident a sistemului planetar din care venea fiinţa. Săgeţi indicau vehement a treia planetă numărând dinspre steaua centrală.

Clindar întoarse pagina. Acolo, minunat executate într-o tehnică de aparenţă tridimensională, erau imagini ale unui glob văzut din spaţiu; şi recunoscu îndată continentele.

Arătă spre sine, apoi spre inima Africii. Era uluit vizitatorul? Nu putea şti, este imposibil să judeci reacţiile altui hominid până când nu-l cunoşti îndeaproape; expresiile unor emoţii de bază ca frica şi ostilitatea sunt aproape în întregime arbitrare, diferind de la specie la specie.

Uitând, pentru un moment de vizitator privi familiarul triunghi teşit a cărui formă se modificase atât de puţin în cele trei milioane de ani. Dar totul în acel triunghi – animalele şi plantele pe care le cunoscuse odinioară şi probabil climatul şi topografia de amănunt a solului – se vor fi schimbat până aproape de nerecunoscut.

Iar aceste creaturi se transformaseră din sălbaticii flămânzi care fuseseră strămoşii lor. Cine ar fi putut visa că fiii Lunatecului vor ajunge atât de departe; deşi văzuse aceasta petrecându-se de atâtea ori în trecut, întotdeauna, i se păruse un miracol.

Unele civilizaţii erau incredibil de ignorante în privinţa propriului lor trecut. Clindar se întrebă dacă aceştia vor fi având vreo părere despre drumul parcurs de la peşteră la nava spaţială. Desigur, nu puteau ghici cele ce vor urma. Făcuseră primii paşi şovăitori spre stele – dar libertatea spaţiului era numai un simbol, nu întotdeauna bine definit, accesibil unui anume nivel de înţelegere. Fuseseră mulţi cei care rezistaseră pasului peste pragul universului, doar pentru a fi zdrobiţi de dezvăluirea tainelor prea mari pentru puterea lor de stăpânire. Unii supravieţuiseră, cu preţul renunţării la stele şi al închistării în propria lor lume, în spatele barierei de ignoranţă. Spiritul altora fusese atât de zdruncinat încât pierduseră voinţa de a trăi, iar planetele lor reintraseră în stăpânirea animalelor necuvântătoare.

Căci erau câteva cazuri prea grele pentru a putea fi suportate; şi pentru multe specii acestea includeau darul adevărului şi darul veşniciei. În timp ce întorcea paginile

cărţii care îi fusese înmânată, oprindu-se să privească diagramele şi fotografiile saturate cu informaţii vizuale, Clindar se întrebă dacă oaspeţii erau gata să facă faţă imensei făgăduinţe a vreunuia dintre ele.

Iar dacă vor dori să le primească, arta şi ştiinţa a mii de lumi se vor revărsa asupra lor. În subteranele băncilor de memorie ale acestei planete se aflau depozitate răspunsurile la întrebările care îi obsedau – vindecarea tuturor bolilor, soluţiile tuturor problemelor de materii prime, energie şi repartiţie – probleme pe care semenii săi le rezolvaseră de atât de mult timp încât acum le venea greu să creadă că existaseră vreodată.

Li se putea arăta arta stăpânirii trupului şi creierului, încât să poată atinge întreaga expresie a puterii fără să-şi irosească viaţa ca fantome intelectuale într-o minunată maşină, sub capacitatea lor de a o manevra. Puteau sfărâma dominaţia durerii astfel ca aceasta să devină o santinelă, nu un tiran, trimiţând mesaje pe care raţiunea era capabilă să le accepte sau să le ignore, după bunul său plac.

Mai mult decât atât, ar putea să aleagă momentul morţii când ar dori. Li s-ar arăta multiplele căi ce duc dincolo de mormânt şi preţul care trebuia plătit pentru nemurire în toate formele ei.

Li s-ar deschide dinainte perspectiva timpului infinit, cu toate spaimele şi promisiunile ei. Unele minţi puteau înţelege, altele nu: aceasta era linia despărţitoare între cele care moşteneau universul şi cele care erau doar animale inteligente. Nu exista nicio cale de a spune în care din categorii se va încadra vreo specie, până când nu atingea momentul ei de adevăr – moment de care noii veniţi se apropiau atât de iute, deşi în totală ignoranţă.

Acum, pentru mai bine sau mai rău, trebuiau să lase în urmă jucăriile şi iluziile copilăriei. Căci vor urmări istoria şi gândurile a miliarde de civilizaţii, vor descoperi că nu erau

unici – că se aflau într-adevăr jos pe scara evoluției cosmice. Şi dacă, asemeni multor societăți primitive, cultura lor încă mai credea în zei şi spirite, trebuiau să abandoneze aceste fantezii şi să facă față crudului adevăr. Poate nu în secolele viitoare, dar într-o zi şi ei vor porni spre inima Galaxiei, descoperind forțele titanice ce se frământă acolo, printre cele mai vechi dintre stele, minunându-se de inteligențele care le pot controla.

Între timp, era de lucru; iar o lume aştepta să-şi întâlnească oaspeții.

Stânca începu să se mişte, rotindu-se în jurul axei, astfel încât curcubeul strălucitor al inelelor se deplasa pe cer. Accelerând constant, insula aeriană se îndreptă spre cascada ce acoperea întregul orizont şi cele două turnuri gemene care o flancaseră până atunci dispărură în depărtări.

Cerul de deasupra devenise un mănunchi de fâşii vărgate, alburii, alunecând veşnic din stele. Într-o izbitoare tăcere, stânca pătrunse în zidul de nori şi soarele auriu se topi într-un crepuscul roşiatic.

Amurgul se transformă în noapte, dar pe insulă domnea, licărind, slab luminescența palidă a muşchiului şi a copacilor. În afară de această licărire, nimic nu era vizibil, exceptând vălătucii de ceață şi vapori ce se învolburau pe lângă ea cu o viteză inimaginabilă. Stânca părea că se mişcă prin haosul de dinaintea Creației, sau că trece frontiera dintre viață şi moarte.

În cele din urmă ceața începu să se subțieze; forme vagi de lumină clipeau în fața ei, pe cer. Şi deodată, ieşi dintre nori.

Dedesubt era încă marea fără de sfârşit, luminată blând de razele alb-sidefii revărsate de curcubeul de cristal de pe cer. Împrăştiate pe ocean în mulțimi fără număr, de la nivelul valurilor până la înălțimile stratosferei, pluteau

insule aeriene de toate formele şi mărimile posibile. Unele erau strălucitor luminate, altele simple siluete pe fundalul cerului; majoritatea erau nemişcate, dar câteva se deplasau cu rapiditate ca nişte transatlantice în rada unui mare port, la ora fluxului de după-amiază, cu balizele şi luminile sclipind în jur. Era ca şi cum o întreagă galaxie ar fi fost capturată şi adusă pe acel tărâm; iar capătul superior se topea imperceptibil în pulberea strălucitoare a Căii Lactee.

După trei milioane de ani în sălbăticie, fiii maimuțelor ajunseseră la prima aşezare a Celor din Stele.

Sfârşit

[Originally published in „*Infinity Two*”, 1971.

În româneşte povestirea a fost publicată în *Jurnalul SF* nr. 84/ 1994]